

Politiek bergwandelen

Columns - 16 november 2017 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Eigenlijk verwacht je het op deze prachtige locatie niet. Midden in het bos, waar de bomen fris geuren en de bladeren dieprood zijn, staat ineens een wit bordje met een zwart historisch adelaarssymbool erop: Deutsches Schutzgebiet. Hier in Saksisch Zwitserland, de Duitse regio met het hoogste aantal AfD-stemmers, komt de associatie met extreem-rechts vanzelf. Terecht?

Al zes jaar gaan we in oktober naar dit grillig gevormde zandsteengebergte met zijn mysterieuze sprookjesbossen, net onder Dresden, direct tegen de Tsjechische grens aan. De heuveltoppen bieden één van de adembenemendste uitzichten die ik ken in Duitsland. Maar ik geef toe: dit jaar, na de parlementsverkiezingen, wilden we voor het eerst maar 'ns niet gaan. Want lees je in de Duitse kranten niet de ergste verhalen over die nazistische Saksen?

Maar hoe mooier de herfst werd, des te minder hadden we zin ons door de Duitse media-nervositeit over de AfD te laten beïnvloeden. Tenslotte is half Europa rechts geworden, en zo kan ik straks niet eens meer naar Nederland op vakantie. Wel deed ik voor de zekerheid nog even mijn 'Pegida-jas' aan, mijn grauwgrijze ski-jas, die ik zo noem omdat ik die bij reportages over die demonstraties heb gedragen, om in de toch wat troosteloos ogende Oost-Duitse Wutbürger-kringen ook weer niet teveel op te vallen.

En inderdaad, na een paar dagen en voldoende vriendelijke ontmoetingen vergaten we vanzelf de politieke opwindings uit de hoofdstad, en vroegen ons af waar die arme Saksen hun slechte imago toch aan verdiend hadden. Er wandelen veel vrolijke Saksische gezinnen, de eetcafé's zetten je enorme borden en enorme bierpullen voor. Verreweg de meeste huizen zijn mooi gerenoveerd: van een bedrukkende armoede, die meestal als een oorzaak van rechts succes wordt genoemd, is in deze regio geen sprake.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland.

De vriendelijke boer bij wie we ons appartement huurden heb ik wel nog wat aftastend naar de 45 procent voor de AfD in zijn dorp gevraagd. Hij vond dat we

het allemaal niet te zwaar moesten nemen. Men is hier gewoon graag trots op de mooie regio. Sterker nog: volgens hem zeggen Saksen gewoon wat zoveel 'Wessi's' denken maar niet durven zeggen, zoals over problemen met criminele asielzoekers. En omdat de politiek correcte Berlijnse politiek en media hen dat verbieden, doen ze het juist.

Die kritiek is legitiem, maar de verklaring ook nogal relativerend. Op de derde dag stuitte we op het bordje 'Deutsches Schutzgebiet'. Het stond in een mooi dennenbos, vlak voor een schattig heksenhuisje. Het begrip stamt nog uit de Duitse koloniale tijd, en heeft geen actuele functie. Verboden is het niet. Sterker: je kan de bordjes gewoon bij Amazon bestellen.

Toch wordt het begrip de laatste tijd activistisch gebruikt, niet zozeer door bezorgde burgers in grauwgrijze sportjassen, maar door radicalen in Thor Steinar-shirts. De betekenis van Deutsches Schutzgebiet is in dit geval: men wil niet alleen het eigene beschermen, maar het vreemde ook tegengaan, desnoods met geweld.

In Saksisch Zwitserland kan een leus als Deutsches Schutzgebiet zomaar langs een toeristische wandelroute opduiken, omdat vele streekgenoten doen alsof de radicale associaties ermee simpelweg niet bestaan. Eén aspect zetten veel Saksische 'Wutbürger' in hun afkeer van het Berlijnse establishment daarmee wel erg makkelijk opzij: de grenzen in deze regio tussen rechts-populistisch en rechts-extreem kunnen dun zijn.

Boven op de bergtop aangekomen verbaasde het me al niet meer dat het eerste wat ik zag een steen was met daarop 'Fuck nazi's' geschreven. Pas daarna viel me het mooie uitzicht weer op. Nu we er eenmaal op gingen letten waren politieke verwijzingen overal, al was het minder eenduidig dan de Duitse kranten het graag weergeven. Want als je in Saksen extreem-rechts hebt gehad, komt activistisch links al snel ook om de hoek kijken.

En zo keerde de actualiteit op onze wandelvakantie onvermijdelijk terug. Uitgerekend midden in het mysterieuze, 'eeuwige' natuurschoon tussen Saksen en Tsjechië is de politieke polarisering alomtegenwoordig.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/23603/politiek-bergwandelen>